

Sygn. akt VIII U 2157/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 października 2016 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie: Przewodniczący Sędzia S.O. Grażyna Cichosz

Protokolant sekretarz sądowy Anna Łempicka

po rozpoznaniu w dniu 17 października 2016 roku w Lublinie

sprawy R. I.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania R. I.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 30 października 2015 roku znak:(...)

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala R. I. prawo do ponownego ustalenia wysokości emerytury z uwzględnieniem wniosku o podział środków zgromadzonych w OFE, złożonego w dniu 27 lipca 2015 roku w (...) w W..

Sygn. akt VII U 2157/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 października 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił ponownego ustalenia wysokości emerytury R. I.. W uzasadnieniu wskazał, że podział środków zgromadzonych w II filarze z tytułu rozwodu nie przysługuje w przypadku, gdy wniosek o podział wpłynie w dniu lub po dniu wydania decyzji o ustaleniu emerytury częściowej. Decyzja ustalająca emeryturę częściową zamyka subkonto, na którym były zapisane środki przeniesione z otwartego funduszu emerytalnego. Decyzję o przyznaniu emerytury częściowej wydano w dniu 14 września 2015 roku natomiast wniosek o podział środków został złożony w dniu 2 października 2015 roku.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł R. I. wnosząc o jej zmianę. Podniósł, że wniosek o podział środków zgromadzonych w II filarze złożył jeszcze w dniu 22 lipca 2015 roku.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje:

Wyrokiem z dnia 21 stycznia 2010 roku sygn. akt III C 3119/09, który uprawomocnił się w dniu 12 lutego 2010 roku, Sąd Okręgowy w Lublinie rozwiązał związek małżeński R. I. z H. I. (k. 19 akt emerytalnych ZUS).

R. I. urodzony w dniu (...) w dniu 21 lipca 2015 roku złożył wniosek o emeryturę częściową (okoliczność bezsporna).

Pismem z dnia 22 lipca 2015 roku R. I. zwrócił się do (...) jako dysponenta środków zgromadzonych w OFE, o przekazanie połowy zgromadzonych tam środków na konto byłej żony H. I. (k. 16 akt emerytalnych ZUS). W

odpowiedzi pismem z dnia 6 sierpnia 2015 roku (...) wskazało wnioskodawcy, że w celu podzielenia środków w OFE należy przedłożyć w (...) umowę podziału środków wraz z podpisami notarialnie poświadczonymi przez notariusza lub pracownika (...) SA albo zawrzeć umowę w formie aktu notarialnego lub wystąpić do sądu o podział środków (k. 14 akt emerytalnych ZUS). Pismem z dnia 20 sierpnia 2015 roku wnioskodawca przesłał umowę z dnia 20 sierpnia 2015 roku o podziale środków zgromadzonych na koncie OFE wnioskodawcy, na której podpisy zostały notarialnie poświadczone (k. 18 akt emerytalnych ZUS). W piśmie z dnia 28 września 2015 roku (...) OFE poinformowało wnioskodawcę, że jego środki zostały w całości przekazane do ZUS, gdyż w dniu 27 sierpnia 2015 roku uzyskano informację od ZUS o złożeniu przez wnioskodawcę wniosku o emeryturę częściową (k. 9).

Decyzją z dnia 14 września 2015 roku organ rentowy przyznał wnioskodawcy emeryturę częściową i podjął jej wypłatę w wysokości ustalonej w oparciu o art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Do obliczenia jej wysokości uwzględnił m.in. kwotę środków przeniesionych z otwartego funduszu emerytalnego i środków zewidencjonowanych na subkoncie, z uwzględnieniem ich waloryzacji w wysokości 41 603,52 zł (k. 10 akt emerytalnych ZUS).

W dniu 2 października 2015 roku R. I. złożył do ZUS wniosek o podział środków z tytułu ustania wspólności majątkowej według stanu na subkoncie na dzień 21 stycznia 2010 roku i zapisanie połowy kwoty na subkoncie jego byłej żony H. I.. Do wniosku dołączył pismo z (...), w którym wskazano, że wszelkie środki zgromadzone na rachunku wnioskodawcy w OFE zostały przekazane do ZUS z chwilą zawiadomienia w dniu 27 sierpnia 2015 roku o złożeniu przez wnioskodawcę wniosku o przyznanie emerytury częściowej. Rachunek ubezpieczonego w OFE został wówczas zamknięty (k. 13 akt emerytalnych ZUS).

Powyższy stan faktyczny został w całości ustalony na podstawie akt ubezpieczeniowych wnioskodawcy, których wiarygodność nie była kwestionowana w toku procesu przez żadną z jego stron.

Odwołanie R. I. jako zasadne podlega uwzględnieniu.

Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. nr 9, poz. 59, z późn. zm.), w art. 31 ust. 1 reguluje, iż z chwilą zawarcia małżeństwa powstaje między małżonkami z mocy ustawy wspólność majątkowa (wspólność ustawowa) obejmująca przedmioty majątkowe nabyte w czasie jej trwania przez oboje małżonków lub przez jednego z nich (majątek wspólny). Ponadto §2 pkt. 3 tego artykułu podkreśla, że do majątku wspólnego należą w szczególności środki zgromadzone na rachunku otwartego lub pracowniczego funduszu emerytalnego każdego z małżonków. Tym samym, o ile małżonkowie inaczej nie uregulowali łączących ich stosunków majątkowych, np. nie ustanowili rozdzielnosci majątkowej, środki zgromadzone na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym stanowią ich majątek wspólny.

Ustawa z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz. U. z 2010 r., nr 34, poz. 189) ustaliła zasady podziału środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym w związku z rozwodem lub unieważnieniem małżeństwa. Zgodnie z art. 126 ustawy, jeżeli małżeństwo członka otwartego funduszu uległo rozwiązaniu przez rozwód lub zostało unieważnione, środki zgromadzone na rachunku członka funduszu, przypadające byłemu współmałżonkowi w wyniku podziału majątku wspólnego małżonków, są przekazywane w ramach wypłaty transferowej na rachunek byłego współmałżonka w otwartym funduszu. Tym samym, podziałowi podlegają wyłącznie te środki, które zostały zgromadzone podczas trwania wspólności majątkowej. Ponadto środki przypadające byłemu małżonkowi, przekazywane są na jego rachunek w otwartym funduszu emerytalnym. Małżonkowie powinni więc porozumieć się co do podziału majątku wspólnego, a tym samym ustalić w jaki sposób dokonują podziału środków zgromadzonych na rachunku lub rachunkach (obojsza byłych małżonków) w funduszu lub funduszach emerytalnych. W przypadku braku porozumienia co do podziału majątku wspólnego, konieczne będzie dokonanie sądowego podziału majątku.

Jeżeli były małżonek, uprawniony jest do otrzymania części środków zgromadzonych na rachunku w funduszu emerytalnym swego byłego małżonka, nie posiada rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, wówczas stosownie do postanowień art. 128 ustawy, zobowiązany jest do przystąpienia do wybranego przez siebie funduszu emerytalnego i poinformowania o tym fakcie funduszu, z którego mają być przekazane środki wynikające z podziału. Jeżeli

takiej informacji nie udzieli w terminie 2 miesięcy od dnia przedstawienia dowodu podziału środków, otwarty fundusz, do którego należy drugi z byłych małżonków, niezwłocznie otworzy rachunek na nazwisko byłego małżonka uprawnionego i przekaże na ten rachunek, w ramach wypłaty transferowej, przypadające mu środki zgromadzone na rachunku jego byłego małżonka. Z chwilą otwarcia rachunku były współmałżonek uprawniony uzyskuje członkostwo w funduszu. Fundusz niezwłocznie potwierdza na piśmie warunki członkostwa uprawnionego małżonka. Do realizacji wypłaty dochodzi zgodnie z zasadami dokonywania wypłat transferowych między funduszami emerytalnymi, a zatem dokonana będzie w jednym z czterech terminów: w lutym, maju, sierpniu lub listopadzie.

Osobom, które dotychczas nie posiadały rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, a którym otwarty fundusz emerytalny taki rachunek założył w związku z obowiązkiem przekazania na niego środków wynikających z podziału, przysługuje prawo do jednorazowej wypłaty wszystkich środków zgromadzonych na rachunku, jeżeli nastąpi jeden z trzech poniższych warunków. Po pierwsze, osoba taka złoży wniosek o wypłatę i jednocześnie przedłoży decyzję przyznającą emeryturę, zaopatrzenie emerytalne, emeryturę dla rolników lub uposażenie w stanie spoczynku. Po drugie, nie nabędzie prawa do emerytury mimo ukończenia 60 lat w przypadku kobiet i 65 lat w przypadku mężczyzn. Sytuacja ta możliwa jest w przypadku osób objętych tzw. starym systemem emerytalnym. Będzie to więc możliwe w przypadku osiągnięcia wieku emerytalnego, jednak niewystarczającego do uzyskania prawa do emerytury okresu zatrudnienia. Po trzecie, wniosek zostanie złożony przez osobę urodzoną przed dniem 1 stycznia 1969 r., jeżeli zgromadzone na ich rachunku środki w kwocie ustalonej w dniu złożenia wniosku nie są wyższe od kwoty stanowiącej 50% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim kwartale jeżeli otwarcie rachunku nastąpiło przed dniem 1 stycznia 2002 r. lub 150% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim kwartale jeżeli otwarcie rachunku nastąpiło po dniu 1 stycznia 2002 r.

Przenosząc powyższe rozważania na kanwę stanu faktycznego niniejszej sprawy należy zważyć, że R. I. i H. I. dokonali podziału majątku wspólnego w dniu 20 sierpnia 2015 roku, a zatem jeszcze przed dniem wydania decyzji o przyznaniu częściowej emerytury wnioskodawcy w dniu 14 września 2015 roku. Stosowna umowa została przesłana do OFE również jeszcze przed wydaniem zaskarżonej decyzji, gdyż wraz z pismem z dnia 20 sierpnia 2015 roku. Wnioskodawca zatem postąpił prawidłowo i zgodnie z wyżej wskazanym ustawowym tokiem postępowania. Zwrócił się do OFE w celu dokonania podziału zgromadzonych tam środków na dowód czego dostarczył wymagane dokumenty w postaci wyroku rozwodowego oraz umowy o podział majątku wspólnego byłych małżonków. Fakt bierności Funduszu w celu dokonania podziału zgromadzonych tam środków zgodnie z wnioskiem R. I. nie może obciążać wnioskodawcy. Należy w tym miejscu nie zgodzić się ze stanowiskiem organu rentowego, że zamknięcie konta wnioskodawcy w OFE uniemożliwia dokonanie podziału zgromadzonych tam wcześniej środków. Nie chodzi tu bowiem o prawne dokonanie podziału środków, które nastąpiło na mocy umowy pomiędzy wnioskodawcą i jego byłą żoną, lecz jedynie o techniczne podzielenie sumy uprzednio zgromadzonej na rachunku w OFE. To z kolei nie powinno nastroczać organowi rentowemu żadnych trudności w sytuacji, gdy przekazanie środków następuje drogą elektroniczną i w każdym momencie organ rentowy ma dostęp do wysokości sumy przekazanej mu przez OFE.

W niniejszej sprawie organ rentowy winien zatem ponownie ustalić wysokość emerytury częściowej R. I. w oparciu o środki zgromadzone przez wnioskodawcę w OFE i z uwzględnieniem umowy o podział majątku wspólnego z dnia 20 sierpnia 2015 roku, a zatem zgodnie z wnioskiem ubezpieczonego o podział środków zgromadzonych w OFE, złożonego w dniu 27 lipca 2015 roku w (...) w W.. Zaskarżona decyzja podlegała zatem zmianie w wyżej wskazanym zakresie.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴ §2 k.p.c. Sąd orzekł jak w sentencji.